

DRUŠTVO MLADIH ISTRAŽIVAČA BOR

3. oktobra 71 19210 B O R

telefon: 030 444 241, 064 230 96 01

račun: 160 – 355773 - 48 Intesa banka AD Beograd RJ Zaječar

PIB 100629481

www.mibor.rs

kancelarija@mibor.rs

ПРЕДЛОЗИ И СУГЕСТИЈЕ

на

**Програм прилагођавања на измене климатске услове са Акционимм
планом – Радна верзија**

Друштво младих истраживача Бор, Удружење Виллаге Злот, Грађанска читаоница Европа из Бора и Савез еколошких организација Зелена листа Србије са седиштем у Рашкој, обавиле су консултације у оквиру разматрања радне верзије Програма прилагођавања на измене климатске услове са Акционимм планом и утврдиле следеће предлоге и сугестије:

1. У део Међународни контекст (одељак 1.2.1) потребно је уврстити и циљеве и одрживог развоја из Агенде 2030 (<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>), односно посебно ЦОР 13 – Акција за климу: Предузети хитну акцију у борби против климатских промена и њихових последица. Дефинисани су и индикатори за праћење овог циља који се могу користити и у овом Програму.
2. Допунити део 3.1.3.1 Климатске опасности и климатски чиниоци-утицаја, други пасус и у реченицу „Климатске промене повећавају климатске опасности, које подразумевају климатске и временске услове које могу директно или индиректно нанети штету природи, имовини и безбедности људи“ додати „безбедности и здрављу људи“. Надаље у тексту овог дела свуда где треба наводити да се последице климатских промена односе и на здравље људи. Ово је посебно важно због дела 5.5 Утицај климатских промена на јавно здравље и дела 5.6 Утицај климатских промена на урбано планирање и урбани развој, где се утицај на здравље посебно наглашава. Такође и због опште мере 24. Унапређење превенције и праћења утицаја

климатских промена на здравље људи. У Акционом плану, Мера 24.: Унапређење превенције и праћења утицаја климатских промена на здравље људи, активност 24.1 Утврђивање методологије за праћење стања и процену рањивости у сектору здравља на измене климатске услове, додати и „са предлогом мера за прилагођавање на измене климатске услове“. Такође треба додати и нову активност 24.2 Укључивање аспекта прилагођавања на измене климатске услове у Стратегију јавног здравља и све здравствене процедуре (спроводи Министарство здравља, Институт „Батут“ и заводи за здравље).

3. У Стратегији јавног здравља, 2.1.3. Јавноздравствена политика наводи се следеће: „Концепт „Здравље у свим политикама“ је приступ који је препоручен као одговор на изазове које са собом носи развој међусекторске сарадње и укључивање свих субјеката друштва. То је интегрисани приступ који омогућава достизање друштвених циљева свих владиних ресора. Интерсекторска, од стране владе координисана политика, заједнички циљеви и интегрисани одговори на постојеће проблеме и изазове, партнерство са невладиним и приватним сектором је основа заједничког управљања, односно ефикасног спровођења здравља у свим политикама. Здравствени сектор има водећу улогу у раду са другим секторима и непосредној подршци Влади у развоју релевантних политика и достизању њихових циљева. Успешна примена овог концепта захтева институционализовани процес интерсекторског решавања проблема, утврђивање мандата и одговорности, иницијатива, финансирања, буџета и одрживих механизама за рад владиних установа у области јавног здравља“. Овај принцип треба нагласити у пасусу овог Програма где се говори о Стратегији (стр. 9) јер дефинише обавезе сектора здравља и у области климатске политици. Посебно се помињу у Стратегији и задаци 4.2.5. Унапређење стања животне средине и одговор на климатске промене, 4.2.5.4. Израдиће се акциони планови за одговор на климатске промене градова; и др.
4. У део Мере од општег значаја, 9. Решавање регулаторних питања у начину коришћења земљишта ради ублажавања и спречавања процеса деградације, Посебан циљ 2, потребно је додати поред деградираних пољопривредних површина и деградиране површине рудничким активностима, и као кључну институцију додати и Министарство за енергетику и рударство. Затим разрадити и посебну општу меру која се односи на решавање ових деградираних површина, као што су разрађене за посебне врсте пољопривредног земљишта. У Акционом плану, Мера 9.: Решавање регулаторних питања у начину коришћења земљишта ради ублажавања и спречавања процеса деградације, на стр. 131, додати и Министратво за енергетику и рударство, како би се решавало и деградиране земљиште рудничким активностима иновирањем Закона о рударству и геолошким истраживањима („Сл. гласник РС“, бр. 101/15, 95/18 – др. закон и 40/21) и Уредбе о условима и поступку издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријумима, карактеризацији, класификацији и извештавању о

рударском отпаду („Сл. гласник РС“, бр. 53/2021). Најефикасније мере за спречавање и смањење деградација рудничког земљишта су мере рекултивације и ремедијације (концепт зеленог рударства).

5. У део 3.1.4 Капацитети за праћење климатских промена, потребно је навести и услове за подизање јавне свести и здравља, посебно улогу организација цивилног друштва као и услове из Стратегије комуникација за област климатских промена из 2017 године.
6. Када се ради о Дигиталном атласу климе Србије са релевантним климатским подацима (<https://atlas-klime.eko.gov.rs/>) потребно је уврстити га у Е-управу. У одсеку 6.2, пц 1 Повећање свести, знања и разумевања о климатским променама наводи се као индикатор само број корисника Дигиталног атласа. Сматрамо да је потребно увести још неки индикатор, или дефинисати неки интегрисани индикатор од више показатеља.

Друштво младих истраживача Бор
Удружење Village Злот
Грађанска читаоница Европа
Зелена листа Србије

